

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.108/2014/4. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Orosz István Oszkár (címe) ügyvéd által képviselt I.rendű felperes neve (címe) I. rendű és II.rendű felperes neve (címe) II. rendű felpereseknek, a személyesen eljáró alperes neve (címe) alperessel szemben kártérítés megfizetése iránt indított perében - melybe az Újváriné dr. Antal Edit ügyvéd ügyintézése mellett a ... számú Ügyvédi Iroda (címe) által képviselt Generali Providencia Biztosító Zrt. (címe) az alperes pernyertességének előmozdítása érdekében beavatkozott - a Miskolci Törvényszék 13.P.21.798/2011/50. számú ítélete ellen a felperes részéről 51. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett részét helybenhagyja.

Kötelezi az I. rendű felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a beavatkozónak 200 000 (kétszázezer) Ft másodfokú perköltséget, ahogy kötelezi a II. rendű felperest is, hogy ugyancsak fizessen meg 15 napon belül a beavatkozónak 50 000 (ötvenezer) Ft másodfokú perköltséget

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

2008. május hó 18. napján 8 óra 10 perc körüli időben az alperes a ... számú főúton közlekedett **X** irányából ...**Y** felé az általa vezetett forgalmi rendszámú **R** típusú személygépjárművel. A 28-as kilométerjelzést követően az előtte haladó járműszerelvény előzésébe kezdett, áttért a menetirány szerinti bal oldalra, amikor észrevette, hogy vele szemben szabályosan közlekedik az I. rendű felperes által vezetett ... forgalmi rendszámú **N** típusú személygépkocsi, ezért az előzést nem fogja tudni befejezni. Az alperes az ütközés elkerülése érdekében fékezésbe kezdett, megpróbált visszatérni a menetirány szerinti jobb oldali forgalmi sávba, azonban a fékezés közben a gépjárművének hátsó része kifarolt, majd keresztbe fordult, aminek következtében a két gépjármű összeütközött.

Az I. rendű felperes a baleset következtében az elülső mellkasfalán és a medence mindkét oldalán biztonsági öv által okozott zúzódást és horzsolásos sérülést, valamint a jobb oldali sarokcsont törését szenvedte el. Őt a Kórház traumatológiai osztályára szállították, ahol a lényeges elmozdulással nem járó, darabos sarokcsonttörést 2008. május hó 22. napján műtéti úton, három csavarral, jó helyzetben rögzítették, s őt két nap múlva otthonába bocsátották. Az I. rendű felperes a Kórház és Egyetemi Oktató Kórház traumatológiai ambulanciájára járt kontrollvizsgálatokra, ahol zavartalan sebgyógyulást, enyhe lábduzzanatot és megfelelő ütemű törésgyógyulást észleltek, továbbá gyógytornát és mankó használata mellett részleges végtagterhelést javasoltak. A balesetet követő hat hónap elteltével elvégzett ellenőrző röntgenvizsgálat a sarokcsonttörés teljes, jó helyzetű gyógyulását igazolta, ezért 2009. január hó 13. napján a rögzítő csavarokat eltávolították, és az I. rendű felperes számára teljes végtagterhelést engedélyeztek.

A sérülés maradandó egészségkárosodással gyógyult, mert az I. rendű felperes a sérült lábában járás közben enyhe fájdalmat érez, e lábának alsó ugróizületi mozgásai beszűkültek, és a láb boltozata is lelapult. Mindezt az idézte elő, hogy a sarokcsonttörés ugyan szögeltérés nélkül begyógyult, de e gyógyulási folyamat során a csont hossz tengelye pontosan nem ismert mértékben megrövidült, s rajta, illetve annak környezetében kismértékű kopásos elfajulásos elváltozások keletkeztek. E maradványtünetek minden olyan tevékenység során akadályozzák, illetve korlátozzák őt, amely az alsó végtagok tartós és fokozott igénybevételével jár. Erre tekintettel legfeljebb 15%-os munkaképesség-csökkenés, illetőleg 12%-os mértékű egészségkárosodás alakult ki. Ezen állapot véglegesnek tekinthető azzal, hogy az idült bokaizületi elváltozásokra időszakosan fizioterápiás kezelések igénybevétele indokolt.

Az alperesnek a baleset időpontjában a beavatkozónál rendelkezett érvényes és hatályos gépjármű felelősségbiztosítási szerződéssel.

Az I. rendű felperes 2008. május hó 26. napján kárbejelentő lapot nyújtott be a beavatkozóhoz, amelyen úgy nyilatkozott, hogy a balesetért kizárólag alperest tartja felelősnek, e kárbejelentő lapot ugyanakkor alperes nem írta alá.

A balesetben megsérült... forgalmi rendszámú **N** típusú gépkocsi az I. rendű felperes házastársának, a II. rendű felperesnek a tulajdonát képezte, amelyet a **A** Zrt. javára elidegenítési és terhelési tilalom terhelt, mivel az a vásárláshoz nyújtott kölcsön fedezetét képezte. A **A** Zrt. 2008. június hó 2. napján levélben fordult a beavatkozóhoz, amelyben a gépjárműkár részére történő átutalását és a kárszámítás megküldését kérte.

Az I. rendű felperes 2008. július hó 16. napján csatolta a beavatkozó részére az addig keletkezett orvosi leleteit, valamint azt a nyomozóhatósági határozatot, ami a folyamatban lévő büntetőeljárás során kirendelt orvosszakértő díjának megállapításáról szólt. Benyújtott nyilatkozatot is, amelyben a **"P"** Kft. kijelentette, hogy az I. rendű felperest 2008. május hó 26. napjától kezdődően havi bruttó 80 000 Ft munkabérért alkalmazta volna, ha ő 2008. május hó 23. napján szerződéskötés céljából megjelenik.

A beavatkozó a gépjárműben bekövetkezett kár összegét 987 000 Ft-ban állapította meg, amiből 493 500 Ft-ot 2008. augusztus hó 5. napján a **A** Zrt-nek utalt át, s erről értesítette az I. rendű felperest.

2008. augusztus hó 6. napján az I. rendű felperes jogi képviselője útján a beavatkozónál 27 500 000 Ft kárigényt jelentett be, egyúttal 1 500 000 Ft előleg megfizetését kérte, mert a sérülése miatt az életminősége és az anyagi helyzete is nagymértékben megromlott.

A **A** Zrt. 2008. augusztus hó 12. napján tájékoztatta a II. rendű felperest, hogy még további 458 994 Ft tartozása áll fenn. Jelezte, hogy amennyiben a kölcsöntartozás késedelve és összege az 1996. évi CXII. törvényben meghatározott mértéket eléri, úgy mérlegelés nélkül lesz köteles átadni az adatait a Központi Hitelinformációs Rendszer részére. Emiatt a II. rendű felperes 2008. augusztus hó 19. napján írásban kérte a beavatkozót a gépjárműkár fennmaradó részének kártérítési előlegként történő átutalására a pénzügyi intézet javára.

A beavatkozó 2008. szeptember hó 4. napján 500 000 Ft kártérítési előleget utalt át az I. rendű felperesnek azzal, hogy a kárügy végleges rendezéséhez a vádirat, valamint az orvosszakértői vélemény benyújtása szükséges.

A Nyíregyházi Városi Ügyészség 2008. július hó 16. napján emelt vádat az alperes ellen közúti baleset gondatlan okozásának vétsége miatt. Az I. rendű felperes a vádiratot a büntetőper 2008. november hó 18. napján megtartott első tárgyalásán vette át, és azt 2008. december hó 18. napján nyújtotta be a beavatkozó részére.

Ez alapján a beavatkozó 2009. január hó 6. napján 493 500 Ft-ot utalt át a **A** Zrt-nek, majd 2009. január hó 12. napján megfizetett az I. rendű felperesnek további 1 000 000 Ft kártérítési előleget, jelezve, hogy az egészségi állapotának végleges kialakulása után szükség lesz a beavatkozó orvosszakértője általi vizsgálatra is.

A Nyíregyházi Városi Bíróság a 14.B.1468/2008/11. számú ítéletében az alperest bűnösnek mondta ki közúti baleset gondatlan okozásának vétségében. A jogerős ítéletet és az annak alapjául szolgáló orvosszakértői véleményt 2009. május 21. napján nyújtotta be az I. rendű felperes a beavatkozó részére, egyúttal 30 000 000 Ft kártérítést követelt, amire a beavatkozó az egyes kártételek részletes kimunkálására tartott igényt.

A beavatkozó 2009. augusztus hó 3. napján az I. rendű felperes kárát az alábbiakban ismerte el:

- gyógyszerköltségek címén 30 000 Ft-ban,
- a gyógyászati segédeszközök költségeként 20 000 Ft-ban,
- útiköltség címén 80 000 Ft-ban,
- telefon-többletköltségként 10 000 Ft-ban,
- háztartási és házkörüli kisegítés címén 120 000 Ft-ban,
- ápolás és gondozás címén 120 000 Ft-ban,
- nem vagyoni kárként 2 000 000 Ft-ban,

ezért a kifizetett előlegen túl további 880 000 Ft-ot utalt át az I. rendű felperesnek.

I.

Az I. rendű felperest a beavatkozó által elismert és kifizetett kárösszege túlmenően az alábbi vagyoni károk érték a perbeli balesettel összefüggésben:

1.

A balesettel okozati összefüggésben, szükséges és indokolt módon mindösszesen 45 210 Ft gyógyszerkiadása merült fel, amelyből:

- az Ungnemtun kenőcs 10 hét időtartamra 4 500 Ft-ba,
- az RCP érzéstelenítő kenőcs 10 hét időtartamra 6 560 Ft-ba,
- a Fenistil kenőcs 10 hét időtartamra 7 490 Ft-ba,
- a Clexane véralvadásgátló injekció 10 alkalomra 26 660 Ft-ba került,

amiből a beavatkozó 30 000 Ft-ot térített meg. Az I. rendű felperes a Reagen nevű kapszulát, valamint a Cinamatel és Uregyt elnevezésű gyógyszereket nem szedte, kiegészítő vitaminokat és étkezést pedig a baleset során keletkezett sérülései nem indokoltak.

2.

A balesetben sérült ruhadarabjainak értéke 10 000 Ft volt, amit sem a beavatkozó, sem pedig az alperes nem térített meg.

3.

A sérülések utókezelése céljából 2009. február hó 23. napja és 2012. március hó 9. napjai közötti gyógytorna- és fizioterápiás kezelések miatti útiköltség tíz alkalomra számolva a beavatkozó által kifizetett összegben felül további 9 600 Ft-ot tett ki.

4.

A gyógyászati segédeszközök költsége 15 680 Ft volt, ebből:

- a mankó 680 Ft-ba,
- a járókeret 2100 Ft-ba,
- a bokagumi harisnya 400 Ft-ba,
- az MBT gyógycipő 12 500 Ft-ba került.

A beavatkozó e jogcímen 20 000 Ft-ot térített, ezért e kár teljes összegben kiegyenlítésre került.

5.

Az nem igazolt, hogy a balesettel összefüggésben pontosan mely időszakra, kitől és milyen összegben kellett gépjárművet kölcsönözni.

6.

A beavatkozó által kifizetett kártérítési összegben felül további 10 000 Ft telefon-többletköltség merült fel.

7.

Az nem igazolt, hogy a balesettel összefüggésben pontosan milyen összegű postaköltség merült fel.

8.

Az I. rendű felperes 2008. novemberének elejéig nem vehetett részt a házkörűli munkákban, így nem tudott közreműködni a családi házuk ezen időszakban végzett karbantartási és felújítási munkálataiban, valamint a nyékládházi szőlő művelésében. E tevékenységeket helyette **B. R.** végezte heti két-három alkalommal, alkalmanként 2-3000 Ft díjazás ellenében. 2008. május hó 18. napjától 2008. november elejéig tartó időszakban heti 6 000 Ft-tal számolva 144 000 Ft többletköltség merült fel, amivel szemben a beavatkozó csupán 120 000 Ft-ot fizetett meg.

9.

A balesetet előtt a felperesek tulajdonát képezte a **"S"** szám alatti ingatlan, amit még a baleset előtt 12 000 000 Ft-ért eladtak **B. N.K.** és **M.R.J.** vevők részére. A vételárból 2 000 000 Ft-ot 2008. július hó 2. napja előtt megkaptak, míg a fennmaradó összegből az ingatlan tehermentesítésére került sor.

A felperesek ezen ingatlan megvásárlásához a lakáscélú támogatásról szóló 12/2001. (I. 31.) Kormányrendelet alapján 450 000 Ft otthonteremtési támogatást vettek igénybe, amelyet az ingatlan eladása miatt a rendelet 21. §-ának (1) bekezdése alapján vissza kellett fizetni. A felperesek kérelmére **"S"** Jegyzője a rendelet 21. §-ának (4) bekezdése alapján előbb 2008. november hó 12. napjáig, majd 2009. november hó 12. napjáig méltányosságból felfüggesztette e fizetési kötelezettség teljesítését annak érdekében, hogy felperesek a lakásigényüket újabb lakás megvásárlása útján kielégíthessék, s így mentesülhessenek a visszafizetési kötelezettség alól.

Ennek érdekében a felperesek 2008. augusztus hó 23. napján adásvételi előszerződést kötöttek **Cs. Z-vel** és **Cs. Z-nével**, amelyben megállapodtak abban, hogy legkésőbb 2008. szeptember hó 30. napjáig végleges adásvételi szerződést kötnek egymással, és abban 14 500 000 Ft vételárért megvásárolják tőlük a **"S.a"**, szám alatti ingatlant. Az előszerződés alkalmával a felperesek 500 000 Ft foglalót adtak át az eladók részére, s vállalták, hogy a végleges szerződés megkötésének napján kölcsönből fizetik meg a vételár fennmaradó részét.

A felperesek a vételárat nem tudták megfizetni. A foglaló és az állam részére járó otthonteremtési támogatás sorsa ismeretlen. Nem állapítható meg az sem, hogy az adásvétel azért hiúsult meg, mert a felperesek kifejezetten a baleset miatt nem kapták meg a lakásvásárláshoz szükséges kölcsönt, illetőleg a baleset hiányában olyan összegű kölcsönhöz jutottak volna, amely elegendő lett volna a vételárának kifizetéséhez.

10.

Nem állapítható meg, hogy az I. rendű felperes a baleset időpontjában a **"P"** Kft. alkalmazásában állt volna oly módon, hogy e munkaviszonyt a munkáltató az illetékes hatóságok felé nem jelentette be. Nem igazolt ezért az sem, hogy a baleset időpontjában

pontosan milyen összegű jövedelemmel rendelkezett, és hogy az a balesettel okozati összefüggésben csökkent-e, illetőleg mennyivel.

Az I. rendű felperes bevallott jövedelme 2007. évben 462 247 Ft, 2008. évben 243 600 Ft, 2009. évben 214 848 Ft, 2010. évben 551 180 Ft, s 2011. évben 609 600 Ft volt azzal, hogy 2008. november hó 25. napjától 2009. február hó 17. napjáig 117 700 Ft táppénzben is részesült. Az nem állapítható meg, hogy a jövedelme a fenti időszakban mely okból változott, s ez a balesettel oki összefüggésben állt-e.

II.

A felperesek házastársi életközössége a baleset idején és jelenleg is fennáll. Bár a II. rendű felperes közvetlenül nem volt részese a balesetnek, az I. rendű felperes érintettsége és az általa elszenvedett sérülések miatt olyan lelki traumát szenvedett, amelyből eredően enyhe fokú ideggyengeség, illetőleg kevert szorongásos és depressziós zavar alakult ki nála. A lelkiállapotát kissé labilis hangulat, enyhe szorongás és feszültség jellemzi, amelynek kezelése támogató jellegű pszichoterápia formájában indokolt lehet, de állapotában spontán javulás is várható.

A felperesek keresetükben az alábbi követeléseket érvényesítették:

az I. rendű felperes

1. gyógyszerköltség címén 637 400 Ft, s ezen összeg után 2008. november hó 4. napjától járó késedelmi kamata,
2. a balesetben megsérült ruházat miatt 10 000 Ft, s ezen összeg után 2008. november hó 4. napjától járó késedelmi kamata,
3. a fizioterápiás utókezelésekkel kapcsolatban felmerült útiköltség címén 9 600 Ft, s ezen összeg után 2008. május hó 18. napjától járó késedelmi kamata,
4. a gyógyászati segédeszközök költsége címén 54 665 Ft, s ezen összeg után 2008. május hó 18. napjától járó késedelmi kamata,
5. gépjárműkölcsönzés címén - 2008. júliusában 150 000 Ft-ért a **"B"** Autókölcsönzőtől, majd 10 héten keresztül barátoktól heti 8 000 Ft-ért -230 000 Ft, s ezen összeg után 2008. május hó 18. napjától járó késedelmi kamata,
6. telefon-többszöveges költség címén 10 000 Ft, s ezen összeg után 2008. május hó 18. napjától járó késedelmi kamata,
7. postaköltség címén 6 000 Ft, s ezen összeg után a 2008. május hó 18. napjától járó késedelmi kamata,
8. a családi házának felújítása és a zártkerti ingatlan műveléséhez igénybe vett kisegítő költsége címén 315 000 Ft, s ezen összeg után 2008. május hó 18. napjától járó késedelmi kamata,
9. a visszafizetendő otthonteremtési támogatás és az elvesztett foglalkoztatási összegeként 475 000 Ft, s ezen összeg után 2008. május hó 18. napjától járó késedelmi kamata,
10. elmaradt jövedelem címén - 18 hónapra havi 122 000 Ft-tal számolva - 2 196 000 Ft, s ezen összeg után 2008. május hó 18. napjától járó késedelmi kamata,

11. általános kártérítésként az élete hátralévő részében elszenvedésre kerülő jövedelemvesztés miatt - 420 hónapra havi 30 000 Ft-tal számolva - 12 600 000 Ft, s ezen összeg után 2008. május hó 18. napjától járó késedelmi kamata,

a II. rendű felperes

1. nem vagyoni kártérítés jogcímén 3 000 000 Ft, s ezen összeg után 2008. május hó 18. napjától járó késedelmi kamata,
2. a visszafizetendő otthonteremtési támogatás és az elvesztett foglalkozási díjak összegeként 475 000 Ft, s ezen összeg után 2008. május hó 18. napjától járó késedelmi kamata

megfizetésére kérték kötelezni az alperest.

Az alperes a kereset elutasítását kérte a gépjármű felelősségbiztosítási szerződésére hivatkozással.

A beavatkozó az I. rendű felperes keresetének a jogalapját elismerte, míg annak összecsomósítását részben vitatta; a II. rendű felperes keresetét jogalapjában sem ismerte el.

Az elsőfokú bíróság az 50. sorszám alatt meghozott ítéletében kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű felperes részére 68 810 Ft tőkét, valamint ebből 10 000 Ft után 2008. május hó 18. napjától, 15 210 Ft után 2008. június hó 22. napjától, 24 000 Ft után 2008. augusztus hó 18. napjától, 10 000 Ft után 2008. szeptember hó 18. napjától, 9 600 Ft után pedig 2010. július hó 1. napjától járó késedelmi kamata; továbbá a II. rendű felperesnek 500 000 Ft tőkét, s ennek 2008. május hó 18. napjától járó késedelmi kamata és 14 000 Ft perköltséget, amelyet meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte az I. rendű felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a beavatkozó részére 508 000 Ft perköltséget, ahogy a II. rendű felperest is kötelezte 120 142 Ft perköltség megfizetésére. Megállapította, hogy 900 000 Ft le nem rótt kereseti illeték és 49 530 Ft állam által előlegezett költség az állam terhén marad.

Határozatának indokolása szerint az alperes felelőssége a felpereseket ért károkért fennállt a Ptk. 346. §-ának (1) bekezdése értelmében alkalmazandó Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése alapján, figyelemmel a büntetőeljárásban hozott határozat tartalmára is.

1.

Az I. rendű felperes csak részben bizonyította a gyógyszer- és a kiegészítő élelmiszer felmerült költségét. Az ... Intézetének 40. sorszám alatti aggálymentes és szakértői véleménye szerint az I. rendű felperes a szakértői vizsgálat során maga ismerte el, hogy a Reagen nevű kapszulát, valamint a Cinamatel és az Uregyt elnevezésű gyógyszereket nem szedte, így ezek ellenértékének megtérítésére nyilvánvalóan nem tarthatott igényt. Kiegészítő vitaminok szedését és étkezést a baleset során keletkezett sérülések nem tették indokolttá, a balesettel összefüggésben kizárólag a helyileg alkalmazott kenőcsökre és a Clexane véralvadást gátló injekcióra volt szükség, a fentebb rögzített költségek mellett, amiből 15 210 Ft nem került megtérítésre.

2.

A ruházatban esett kár iránti igény az I. rendű felperes és a beavatkozó egybehangzó nyilatkozata szerint alapos volt.

3.

Az utókezelésekkel összefüggésben felmerült útiköltség iránti igény az I. rendű felperes és a beavatkozó egybehangzó nyilatkozata szerint alapos volt.

4.

A gyógyászati segédeszközök költségét az I. rendű felperes csak részben bizonyította, azok közül ugyanis a 40. sorszám alatti szakvélemény szerint nem váltotta ki a részére felírt ortopéd cipőt, ezért annak ellenértékét nyilvánvalóan nem követelhetette, viszont az MBT gyógycipő, a mankó, a járókeret és a bokagumi harisnya beszerzése indokolt volt. Az MBT gyógycipő költsége a követelt 40 000 Ft-tal szemben a számla alapján csupán 12 500 Ft volt, így összesen 15 680 Ft kiadás merült fel, amelyet a beavatkozó már megtérített.

5.

Az I. rendű felperes az elsőfokú bíróság tájékoztatása ellenére sem bizonyította azt, hogy gépjárműkölsönzéssel költsége merült volna fel, így ez a követelése alaptalan volt.

6.

A telefon-többletköltség miatti igény az I. rendű felperes és a beavatkozó egybehangzó nyilatkozata szerint alapos volt.

7.

Az I. rendű felperes az elsőfokú bíróság tájékoztatása ellenére sem bizonyította azt, hogy a baleset miatt keletkezett kárigényének érvényesítéséhez kapcsolódóan 6 000 Ft összegben merült fel postaköltsége. A csatolt okiratok között ugyan fellelhetőek voltak olyan levelek, amiket az I. rendű felperes jogi képviselője postai úton küldött meg a beavatkozónak, e kiadásait azonban az I. rendű felperes összecszerűen nem bizonyította. Bizonyítás esetén is e költségek megtérítésére amúgy sem kártérítésként, hanem a perköltség körében tarthatott volna igényt.

8.

A kisegítő költségét az I. rendű felperes csak részben bizonyította. A pontosított nyilatkozata szerint a baleset miatt csupán 2008. május hó 18. napjától 2008. novemberének elejéig kellett pótolni az I. rendű felperes kiesett munkáját, amit alátámasztott **B. R.** tanú vallomása is. Az I. rendű felperes által megjelölt összegű napszám erre az időszakra 144 000 Ft volt, amelyből a beavatkozó már megfizetett 120 000 Ft-ot. Ezt meghaladó kártérítési igény nem volt bizonyított, mert az I. rendű felperes munkájának pótlására egyedül **B. R.** igénybevétele volt szükséges. Ha rajta kívül esetleg még alkalmazott további munkásokat is, azok díját az I. rendű felperes akkor sem követelhetette volna az alperestől, ha e munkások igénybevételenek tényét és a nekik kifizetett napszám összegét igazolta volna, nyilvánvaló ugyanis, hogy ő baleset hiányában sem tudta volna egyszerre ellátni több ember munkáját.

9.

Az I. rendű felperes az elsőfokú bíróság tájékoztatása ellenére sem bizonyította azt, hogy az otthonteremtési támogatással és a foglalóval összefüggő kára felmerült, így ez a követelése alaptalan volt. Nem ismert, hogy mi lett az általuk adott foglaló sorsa, ahogy az sem, miszerint visszafizették-e, s ha igen, mikor és milyen összegben az állam részére járó otthonteremtési támogatást. Nem bizonyított, hogy a megvenni szándékozott ingatlan vételárát a perrel érintett baleset miatt nem tudták a felperest megfizetni az eladóknak, nem igazolták ugyanis, hogy ők a baleset miatt nem kapták meg az ehhez szükséges lakásvásárlási hitelt.

Az I. rendű felperes szerint azért nem jutott kölcsönhöz, mert a baleset miatt nem volt munkahelye. Azt azonban semmi nem igazolta, hogy a bejelentett munkaviszony hiánya miatt nem jutott kölcsönhöz, míg bejelentett munkaviszony esetén azt megkapta volna, méghozzá az adott ingatlan vételárának kifizetéséhez szükséges összegben, ahogy az sem bizonyított, hogy neki kifejezetten a baleset miatt nem volt bejelentett munkahelye. Épp ellenkezőleg, maga az I. rendű felperes nyilatkozta, hogy már a baleset idején, s a fenti adásvételi előszerződés megkötésekor sem volt bejelentett munkaviszonya. Ő csak 2008. szeptemberében kezdett el bejelentett munkavállalóként dolgozni a "P" Kft-nél, e munkaviszonya azonban 2008. novemberében nem a baleset miatt, hanem a világgazdasági válság okán került megszüntetésre. Az I. rendű felperes munkaviszonyának megszüntetése és a baleset között nincs okozati összefüggés, ezért ő akkor sem követelhetett volna kártérítést az elvesztett foglaló és a visszafizetett otthonteremtési támogatás miatt, ha igazolta volna az otthonteremtési támogatás visszafizetését és a foglaló elvesztését; továbbá azt a tényt, hogy bejelentett munkaviszony esetén hozzájutott volna a szükséges összegű kölcsönhöz.

A II. rendű felperes e tekintetben pedig arra hivatkozott, hogy azért nem jutott kölcsönhöz, mert a baleset miatt egyösszegben vált esedékessé a **A** Zrt-től felvett kölcsöntartozása, amit a beavatkozó kése delme miatt nem tudott határidőben visszafizetni, és ami miatt került felvételre a Központi Hitelinformációs Rendszerbe.

Nem bizonyította azonban, hogy bekerült-e, s ha igen, mikor és milyen okból a Központi Hitelinformációs Rendszerbe; továbbá azt sem, hogy ennek hiányában a szükséges össze kölcsönhöz jutott volna. Az előbbiek bizonyítása esetén sem lett volna az alperes kártérítési felelőssége megállapítható, mert a felperesek az általuk értékesített ingatlan vételárából eredően már 2008. július hó 2. napját megelőzően rendelkeztek 2 000 000 Ft-tal, majd 2008. szeptember hó 5. napján 500 000 Ft kártérítési előleget vettek át a beavatkozótól, amely pénzüsszegekből a kárenyhítési kötelezettségük alapján (Ptk. 340.§ (1) bek) kiegyenlíthették volna a II. rendű felperes 458 994 Ft összegű tartozását, elkerülve az állított következményeket.

10.

Az I. rendű felperes az elsőfokú bíróság tájékoztatása ellenére sem bizonyította azt, hogy a baleset miatt 2 196 000 Ft jövedelme maradt el. Elsődlegesen azt nem bizonyította, hogy a baleset idején pontosan miből eredően és milyen összegben tett szert jövedelemre, s hogy ebből a baleset miatt pontosan mennyi esett ki. Ugyan állította, hogy a baleset időpontjában be nem jelentett munkavállalóként a "P" Kft. alkalmazásában állt, ezt azonban semmivel sem bizonyította, ezáltal azt sem, hogy e be nem jelentett

munkaviszony keretében pontosan mennyi munkabérben részesült, és ebből a baleset miatt milyen összeget vesztett el.

Azon I. rendű felperesi nyilatkozatból, hogy a "**P**" Kft.-nél a bejelentett munkaviszonya nem a baleset, hanem a világgazdasági válság miatt szűnt meg, az következett, hogy ha volt is keresetvesztesége a balesetből eredően, az legfeljebb a 2008. május hó 18. napjától 2008. augusztus hó 31. napjáig terjedő időre merülhetett fel, mert ezt követően el tudott helyezkedni. Mivel e munkaviszony nem a baleset miatt szűnt meg, az ezt követő esetleges keresetveszteséget nem a baleset idézte elő.

Azt ugyanakkor, hogy a 2008. május hó 18. napjától 2008. augusztus hó 31. napjáig terjedő időszakban az I. rendű felperes ténylegesen mennyi jövedelemre tett szert, és a baleset hiányában mennyit kereshetett volna, semmi nem igazolta. E keresetveszteség tényét és mértékét önmagában a "**P**" Kft. keresetleveléhez mellékelt nyilatkozata alapján sem lehetett megállapítani, azt önmagában már az a tény is nagymértékben aggályossá tette, hogy az I. rendű felperes állítása szerint ő maga ezen időpontban már e cég alkalmazottja volt.

Mindezért további bizonyításra lett volna szükség annak tisztázásához, hogy az I. rendű felperes a baleset időpontjában miből eredően és milyen összegben tett szert jövedelemre, s ezen jövedelemből a balesetre visszavezethető okból mennyit vesztett el. E körben azonban további bizonyítékok nem álltak rendelkezésre, ahhoz pedig önmagában nem volt elegendő az sem, hogy az elsőfokú bíróság az adóhatóságot, valamint a társadalombiztosítási szerveket megkereste.

11.

Az általános kártérítés iránti igény sem volt megalapozott. A Ptk. 359. §-ának (1) bekezdése, valamint a Kúria Polgári Kollégiumának PK. 49. számú állásfoglalása alapján általános kártérítés alkalmazására csak akkor kerülhetett volna sor, ha a kár bekövetkezésének ténye bizonyított, annak mértéke ugyanakkor - akárcsak részben is - pontosan nem számítható ki, azaz a pontos kárösszeg az összes rendelkezésre álló és célravezető bizonyítás lefolytatása esetén sem tárható fel.

Az tény, hogy az I. rendű felperes munkaképessége a perrel érintett balesetből eredően 15 %-kal csökkent, ám ez önmagában nem jelenti azt, hogy e munkaképesség-csökkenés miatt a jövedelme is automatikusan 15%-kal kevesebb az egyébként elérhetőnél. Azt ugyanis, hogy a baleset miatt az azóta eltelt időben szenvedett-e el keresetveszteséget, és ha igen, pontosan mennyit, az I. rendű felperes összecsúszva is igazolhatta volna, mert az ehhez szükséges bizonyítási eszközök a rendelkezésére álltak. E kötelezettségének azonban az előbb írt okok miatt nem tett eleget. Azt jelenleg még nem lehet megállapítani, hogy a balesettel összefüggésben a jövőben fog-e elszenvedni jövedelem-kiesést, ezért e körben általános kártérítés alkalmazására szintén nem volt jogszabályi lehetőség.

A fentiek szerint 68 810 Ft összegben alapos az I. rendű felperes keresete, amely után a Ptk. 360. §-ának (2) bekezdése értelmében alkalmazandó Ptk. 301. §-ának (1) bekezdése

szerinti mértékű késedelmi kamat is megilleti. A kamatfizetés kezdő időpontja az egyes kártételek esetében a kár bekövetkezéséhez igazodik.

A II. rendű felperesnek az otthonteremtési támogatással és a foglalóval összefüggő követelése a fentebb kifejtettek szerint ugyancsak alaptalan volt.

A perrel érintett baleset időpontjában hatályos 1949. évi XX. törvény (Alkotmány) 15. §-a, s a jelenleg hatályos Alaptörvény L. cikkének (1) bekezdése egyértelműen úgy rendelkezik, hogy a család egysége és egészsége alkotmányos védelem alatt áll. Mindez - az állandó bírói gyakorlat szerint - azt jelenti, hogy mindenkit megillet az egészséges családban élés joga.

A II. rendű felperes ezen személyhez fűződő joga egyértelműen csorbát szenvedett akkor, amikor az I. rendű felperes a perrel érintett balesetből eredően súlyos, maradandó egészségromlást eredményező sérülést szerzett. Ez ugyanis nemcsak az I. rendű felperes, hanem a családja, így a II. rendű felperes mindennapi életére is kihatással bír, hiszen akadályozza, illetve korlátozza a felpereseket olyan tevékenységek közös gyakorlásában, amelyek az I. rendű felperes sérült végtagjának tartós és fokozott igénybevételével járnak. Ez tehát sérti az I. rendű felperest a balesetet követő időszakban mindvégig ápoló, és mellette azóta is kitartó II. rendű felperesnek az egészséges családban éléshez fűződő személyiségi jogát, amely immateriális sérelem önmagában is okot ad a nem vagyoni kártérítés megállapítására.

Ugyanakkor további nem vagyoni hátrányokat is elszenvedett II. rendű felperes: nála a balesettel összefüggésben enyhe fokú ideggyengeség alakult ki, amely kissé labilis hangulattal, enyhe szorongással és feszültséggel jár, ezáltal a mindennapi életére is kihat.

A II. rendű felperes által elszenvedett fenti hátrányok 500 000 Ft nem vagyoni kártérítés késedelmi kamataival együtt történő megfizetését tették indokolttá, ez szükséges az őt ért immateriális hátrányok kiküszöböléséhez, illetve csökkentéséhez. Az ezt meghaladó követelés nem volt alapos, mert a szakértő aggálymentes nyilatkozata szerint a lelki jellegű megbetegedése csupán enyhe fokú, ami külön kezelés nélkül is a gyógyulás útjára lépett; továbbá az I. rendű felperes maradványtünetei sem sértik oly mértékben a II. rendű felperes egészséges családban való éléshez fűződő jogát, ami ezt meghaladó összegű nem vagyoni kártérítés megfizetését indokolttá tette volna.

Az I. rendű felperes a 18 267 065 Ft tőkeösszegű kártérítés iránti keresete tekintetében lényegében teljes mértékben pervesztes lett, ám az alperesnek költsége nem merült fel. Az alperest támogató beavatkozó jogi képviselővel felmerült, a kifejtett tevékenységgel arányos összegben meghatározott ügyvédi munkadíjat a Pp. 83. §-ának (1) bekezdése szerint köteles megfizetni. A II. rendű felperes 14%-ban lett pernyertes, ezért az alperes a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése alapján köteles a számára perköltséget fizetni, továbbá a II. rendű felperes a beavatkozó felé az előbbi szempontok mellett erre, s az általa megelőlegezett szakértői díjra is figyelemmel meghatározott összegű perköltséget köteles megfizetni a beavatkozó részére. A személyes költségmentes felperesek helyett a le nem

rótt 900 000 Ft összegű kereseti illeték, valamint az állam által előlegezett 49 530 Ft szakértői díj az állam terhén marad.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperesek terjesztettek elő fellebbezést, amelyben az ítélet részbeni megváltoztatását, és az alperes keresetük szerinti marasztalását kérték. Megismételték a kereseti tényállításukat, és hiányolták, hogy az I. rendű felperes lábának bekékülésére vonatkozóan nem tett megállapítást az elsőfokú bíróság. Álláspontjuk szerint a II. rendű felperes hitelképessége vitán felüli, mert a balesetben sérült gépkocsit is pénzügyi kölcsönből vette. Annak pedig a beavatkozó három hónapos késedelme az oka, hogy mind ő, mind a kezesek BAR-listára kerültek, ahogy ez eredményezte azt is, miszerint az I. rendű felperes nem jutott a későbbiekben munkához. Sérelmezték az elmaradt jövedelem megállapításának a hiányát, ahogy a gépjárművek kölcsönzésével összefüggő kárigény elutasítását is. A postaköltséget azért nem tudták igazolni, mert előre nem gondolták a kárrendezés elhúzódnak, ezért nem őrizték meg, illetve költözés közben elvesztették az azt alátámasztó bizonylatokat. Az I. rendű felperes további kiegészítőt is igénybe vett, aki időközben elhunyt, ezért további 144 000 Ft követelése is alapos. A foglalkoztatási és a „szocpol” tekintetében arra hivatkoztak, hogy evidenciát nem kell bizonyítani. A II. rendű felperes részére megállapított nem vagyoni kár összege megalázóan alacsony. Sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság a jogi képviselő munkadíját nem állapította meg annak ellenére, hogy a „több éve tartó tárgyalási napokon” részt vett.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő, míg a beavatkozó a fellebbezési ellenkérelmében az első fokú ítélet helybenhagyását kérte annak helyes indokai alapján.

Az ítélet a fellebbezést a Pp. 256/A. §-a (1) bekezdésének f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el, és a Pp. 253. §-ának (3) bekezdésére figyelemmel fellebbezés hiányában nem érintette az elsőfokú bíróság ítéletének az alperesre vonatkozó marasztaló rendelkezését. Az ítélet a fellebbezést alaptalannak találta a következők szerint:

Az elsőfokú bíróság a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges mértékben feltárta, amelyből az irányadó jogszabályok megfelelő alkalmazásával helytálló következtetésre jutott. Mindössze a fellebbezésben írtak miatt mutat rá az ítélet a továbbiakra.

Önmagában az a körülmény, hogy a II. rendű felperes pénzügyi kölcsönből vásárolta meg a balesettel érintett személygépkocsit, nem jelenti egyúttal azt is, hogy a lakásvásárláshoz szükséges kölcsönt megkapta volna, ugyanis ilyen általános értelemben fennálló hitelképességre a gépjármű vásárlásának körülményeiből még nem lehet következtetni.

A beavatkozó késedelmes teljesítésére történő felperesi hivatkozással összefüggésben hangsúlyozza az ítélet a, hogy ennek a pernek a tárgya a felperesek és az alperes közötti kártérítési jogviszony volt, nem pedig a beavatkozó esetleges kötelezettségének miatti konzekvenciák levonása.

Az elmaradt jövedelemmel összefüggésben az I. rendű felperes a fellebbezésben újabb érvet nem hozott fel, míg a per során előadottak és a rendelkezésre álló bizonyítékok

alapján megfelelő álláspontra helyezkedett az elsőfokú bíróság. Az valóban nem róható az I. rendű felperes terhére, ha a munkáltatója megszegi a bejelentési kötelezettségét, ám az ebből adódó bizonyítási nehézség az ő, mint a Pp. 164. §-ának (1) bekezdése alapján bizonyításra köteles fél terhére esik. Nincs adat arra, hogy az I. rendű felperes az általa állított összegű jövedelemtől esett volna el a baleset következtében (fellebbezési hivatkozásával ellentétben a munkáját sem a baleset miatt veszítette el), a jövőben keletkezett jövedelemveszteség tekintetében pedig az általános kártérítés feltételei nem álltak fenn.

Az I. rendű felperes állítása szerint néhai Trifanoff Béla is részt vett a kieset munkájának pótlásában a ház körül és a zártkertben, ami megalapozza az ezen a címen érvényesített további követelését is. A két kisegítő részére az I. rendű felperes állítása szerint kifizetett díjazás (2*144 000 Ft) együtt sem éri el az ezen a címen követelt 315 000 Ft-ot, amely különbözetre semmilyen magyarázattal nem szolgált. Ezen túlmenően a további követelést önmagában cáfolja a felperesek 2013. február hó 13. napján megtartott tárgyaláson tett nyilatkozata (a 27. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 2. oldalának hatodik bekezdése).

A gépjármű kölcsönzése, valamint a foglaló és az otthonteremtési támogatás tekintetében - miként arra az elsőfokú bíróság is rámutatott - a felperesek nem tettek eleget az őket terhelő bizonyítási kötelezettségnek. Ez alól nem mentesülhettek „evidenciára” hivatkozással, és emiatt a bizonyítási teher sem fordulhatott meg, mert egyrészt a jogszabályi rendelkezésből az általuk adott foglaló és az otthonteremtési támogatásuk konkrét sorsára nem lehet következtetést levonni, másrészt, ha ezt mégis meg lehetne tenni, az legfeljebb a kár bekövetkeztét támasztaná alá, de a kártérítés felpereseket terhelő további konjunktív feltételei tekintetében támpontul nem szolgálhatna.

A postaköltség tekintetében nem csupán a felmerült többletköltség bizonyításának elmaradása volt az oka a kereseti követelés elutasításának, hanem az is, hogy ez az igény a perköltség körében lett volna érvényesíthető, amely esetben sem mentesülhettek volna a felperesek annak szükségképpen igazolásától a Pp. 79. §-ának (1) bekezdése értelmében. E tekintetben az az érvelés sem fogadható el, hogy a felpereseknek előre nem kellett felkészülniük a többletkiadásaik igazolására, ugyanis az őket ért kár okán alappal kellett számítaniuk annak esetleges bírósági úton történő érvényesítésére (amivel ellentétben a 2011. augusztus hó 24. napján megtartott tárgyaláson akként nyilatkoztak, hogy az igényt megalapozó térítvények rendelkezésre állnak).

Az elsőfokú bíróság a II. rendű felperest ért immateriális hátrányokat feltárta, s azokat a nem vagyoni kártérítés összegének meghatározásánál megfelelően értékelte. Az ítélkezési gyakorlat szerint a nem vagyoni kárpótlás mértékének meghatározásánál a károsult személy körülményeit, életkorát, a társadalomban elfoglalt helyzetét, a káreseménynek a károsult személyével való összefüggéseit kell döntő súllyal értékelni. A nem vagyoni kárpótlás mértéke megállapításánál tehát a jogsértés súlyát és a következmények súlyosságát kell figyelembe venni, nem hagyható figyelmen kívül az összeg meghatározásánál a hasonló következményekkel járó, korabeli káreseményekkel kapcsolatos ítélkezési gyakorlat és az annak megfelelő egységes megítélés követelménye sem. A II. rendű felperes javára megállapított nem vagyoni kártérítés összege az őt ért

immateriális hátrányokkal arányban álló a kialakult bírói gyakorlathoz képest is. Erre tekintettel és a káreseménykor fennállt értékviszonyok alapján az elsőfokú bíróság által meghatározott összeg szükséges, de egyben elegendő is a II. rendű felperest ért immateriális hátrányok kompenzálására, s felel meg az egységes megítélés követelményének.

A felperesek ugyan sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság nem tett megállapítást az I. rendű felperes lábának bekékülésével és a tervezett amputációval összefüggésben, ám ez nem eshetett kifogás alá. Egyrészt azért nem, mert erre vonatkozó objektív adatot a rendelkezésre álló orvosi dokumentációból nem tartalmazott, másrészt nem ennek a körülménynek, hanem a II. rendű felperesnél az orvosszakértő által igazolt hátrányoknak, valamint az I. rendű felperes egészségkárosodása miatt megváltozott életminőségének volt meghatározó jelentősége a nem vagyoni kártérítési igény elbírálásánál.

Az elsőfokú bíróság perköltségre vonatkozó döntése az irányadó jogszabályoknak megfelelt, és a felperesekre nézve kifejezetten méltányos is volt, ami miatt nem volt indok annak megváltoztatására sem.

A leírtak miatt az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta a Pp. 254. §-ának (3) bekezdése szerint annak helyes indokai alapján.

A felperesek a fellebbezési eljárásban teljesen peresztes lettek, ezért az ítéletábra őket kötelezte a jogi képviselővel eljáró beavatkozó költségének megtérítésére a Pp. 83. §-ának (1) bekezdése szerint. Az ügyvédi munkadíjban jelentkező perköltség összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a-b) pontjai és (5) bekezdése, valamint a 4/A. §-ának (1) bekezdése alapján, de a rendelet 3. §-ának (6) bekezdése szerint a kifejtett tevékenységhez igazodó mérsékelt összegben állapította meg; a teljesítési határidő a Pp. 217. §-ának (1) bekezdésén alapul. Az alperesnek költsége nem merült fel, ezért ennek kérdésében határozni nem kellett. A le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket a peresztes felperesek személyes költségmentessége okán a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

Debrecen, 2014. június hó 10. napján

dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta sk. a tanács elnöke, dr. Bakó Pál sk. előadó bíró, dr. Pribula László sk. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő